

هەرکەسی ھاتوو وتى من عاشقم برووا مەك

حەمە پەشى ھەرس

hemereshid@hotmail.com

(ئەم وتارە لە ئاپشىغەو سەرچاوهى گرتۇوە. سالى 1997 بىئۇنىي كارەساتى ھەلېبجەوە، لە ھۆلى شارەوانى شارى كىچنەرى، ئۆنتاريوى _ كانادا خويندراوهەتەوە)

كوردوستان تو ئەو دايىكەيت، نۇر جوانى لەلام، نۇر خانومانى، باوهشى تو لە ھەموو باوهشىك بەسۈزتر ئەزانم، ئەو بۇن و بەرامەيەى لە تۆرە دىت لە بەھەشتىشا ئەو بۇنە خۆشە نىيە، ئەو ئازامەى لە كوشى تۇدا ئەمگىتىت، ھەموو ئازامىكىتىت لە ھەركۈشىكىتىدا بە ماخۇلان ئەزانم، بۆيە ئىستا ماخۇلانمە و جى بەخۆم ناڭرم و دەلىي ئەو ماسىيەم لە ئاودەرەتتۇم و كەوتۈمىتە سەرلمى گەرم. كوردوستان تو ئەو دايىكەيت و نازىتكى وەھات داومەتى دواى تو چۈومەتە ھەر شوينىك، ھەر خاكىك، با لەو پەرى ئاۋەدانى و پىشىكەوتىنىشا بۇوبىت، من خۆم بە لانۋاز و نامۇز زانىوە. جا با دايىكى ھەمووكەس لە دايىكى من جوانترىپىت، شۆخ و شەنگ و ناسكىتىپىت، با فىنۇس و مۆسىقا بىت، با مريەمى عەزرا بىت، با زولەيخا يوسف بىت، ئامىنەى كچى وەھەب بىت، خەدىجەى كچى خوھىلد بىت، ھەرکەسەنەك بىت، من ھەر دايىكى خۆم گەرەكە ئەگەر چى رەشۇرۇوت بىت، نەناسراو بىت، خلتنى خويىن بىت، خەفتىبارو كۆستكەوتۇو بىت. با دايىكى خەلک خاونە ئالاپىت، من ھەر دايىكى خۆم گەرەكە با بى ئالاش بىت.

ھەلەبجە تو ئەو بۇوكەيت لە كەزاوهى شارەزوردا كوردوستان رازاندۇوهەتەوە، ھەموو نەورۇزى زەماوەندى تۆيە شىنروى و سورىن و بالانقۇ و ئەو چىا سەركەشانە بەرگى رەنگاپەرنگت بۆ دەپۆشىن و لە گەلن شەنەى شەمالى بەهاردا بۆ تو ئەچىن تاراي رەنگ پەمەيى.

ھەلەبجە تو نازدارى ئەو دايىكەيت و كچە شۆخەكەى كوردوستانى.

لە نەورۇزى (88) دا تو بۇوى بە خاتۇزىن و چاۋى نازت دەپرىپىيە ھەرکەسەنەك كاكەمەم نەبۇو، ھەموو ئەيانووت: ئىمە عاشقىن، كەچى لەسەر سىنەيان نىشانەى زەخمى مارانگاز نەبۇون. نەك مارانگاز نەبۇون، بەلگۇ دەستىيان لە ملى مار ئەكىد چونكە ئاخۇنەكان ئىجازە مار و دوپوشكىيان دابۇونى و كەزاوهەكەيان پېرىدىت لە كولەوەبىاب و رەشمار و تىرەمار.

(دەيىرى بەبى مۇوى لېپى زمانى، پەنجەكانى ھەلۇرئى، ھەرکەسی گولشەن بەدەردى گولخەنى دۆزەخ بەرى).

لە بلېنگۈي دوزمن و رادىقۇ و تەلەفزىيۇنى يابەوە ئەوترا: ئەوهى لەشكىرى دوزمن بۆ سەر خاكىمان بېتىنى، مافى بەكارەتىنانى ھەموو جۆرە چەكتىكمان ئەداتى. كورە قورمساغ كەي خاكى تۆيە، ئاخىر تو شارەزور كوجا مەرحەبا ! ! ؟ ؟ ؟ ؟ ؛ ئەلەبجە و عەنەب و بامۆك عارەب ناناسن و يابىي معىدىش لەۋى نەترەكىوھ.

ئەرى ئابە تو زەرددەشت ئەناسىت ؟ باپاپىرتان لە ئاتەشگەدەكەى ھانەگەرمەلە و تەۋىلەدا نويىزىان بۆ ئەھرامىدا كردووھە ئەفرەت لە ئەھرىيمەن بىكەن ؟ ! يان خوتان ئەھرىيمەن بۇون ؟ ؟ ئائى وەچە و رەگەزى ئەھرىيمەن زەرددەشت ئەمەندە رەسەنە ئەم بىنکەسىيەشى خۆم دىنېتىھ بىر.

كەي خاكى تۆيە ؟ ئەگەر نۆلى خۆمالى دەرگاتان بۆ نەكتەوە، چۆن پەى بە مالى من ئەبىت و بىست بە بىتى شارەزا ئەبىت و بە خاكى خۆتى ئەزانىت ؟ ؟

ئەوهى جۆگەي رەسەنەتتى بىباتەوە سەر كانىيەكەى زەرددەشت، چاۋ شۇپۇنەكەت و دز و دوزەن بەمالى خۆزى فيرنەكەت.

(دز و خاوهن مال يەككەون، گا بە كالاپۇرۇزنىدا سەرئەخەن) كە كورد خۆتى بە خاوهنى خاكى باو و پاپىرى خوى نەزانى و لەتك دوزمنا رىككەوت واي لەو كارەساتە واى لەو سەرشۇپرىيە.

(ئەوهى جارىيەكى خەلەتىندم خوا بىگىت، سەرى دووه مجار خوا خۆم بىگىت) ئەى سەرى سىيەم و دەيەم و ھەزارجاھم ؟

(ھەركەس دانا بىت، دا نابىت) دانا نىن بۆيە داماوبىن، داپزاو و بەشخوراوبىن.

ئەرى ئابە رىگامدەدەيت لە مالى خۆما مىوانبم ؟ ! ! ! مەترسە ئەى رەقىيەتىدا نالىم و خوا نەخواستە ئالاپىشى تىدا بەرزناكەمەوھ.

كە لەمالى خوتا، خوت بە مىوان زانى ئىتە جىاوازى نىيە بۆ تو خانەخويىكەت يابە بىت يان رىش كلەسەگ يان قارداش بىت.

رۇژنامەگەرىكى سويدى لە گەشتىنامەكىدا بۆ ھەلېبجە ئەلىت : ئىمە لەۋى ھەمە زمان رۇژنامەگەربوبىن، يەككىك لە ئىمە توركبوو، بە ناو خەلکى ھەلەبجەدا ئەگەرزا بۆ يەككىك توركى بىزانتىت، لەم و لەۋى ئەپرسى : توركى ئەزانىت ؟ ؟ ئەوانىش دەيانگووت : ئىمە كوردىن توركىن.

ئا لەو كاتەداو كە ئەو كۆستە كەورەيەشيان لىكەوتبوو. منيش دەلىم : ئەگەر ئىمە خاوهنى ئەم چاوشاركىتىيە بين، پەلەمان نەبىت ھەر كورد نەبىت ھەموو رەگەزىكىن. ئاي
لەم نەگېتىيە !!

(ئاغا خاهىش مىكونەم بىفرەمە بىفرەمە) ئەوا لەسەر شەرافەتى هاتتنان ناوى شىرىپەمان گۈرى بۇ ناوى ئىمام مەهدى ! ئىيە كاكە مەمى ئەمپۇن و خاتوزىنى بۇوكى
شارەزورتان لېپىرۇنىتىت.

(ئەمرىق كوردوستان لە بېينى تورك و فارس و عەرب بېچووه تەيرىتكە كەوتقەتە داوى مەنالانەوە)

منالبۇوم كە ئەم ھەلبەستەم خويىندەوە ھەرقى داوا دارلاستىك و كەرسەتى ئازاردىنى بالىندەم ھەبۇ ھەموويم توورداو بېرىاي بېرى ئازارى بالىندەم نەدا. كەچى خالقۇ منالىش
نېيەو لە سەر داوى دۇزمۇن، دان بۇ رۆلەي نەتەوە خاڭەكە يان رۆدەكەن.

خاڭ و ولات و بىرۇباوه بۇ فەلسەفە و تاكتىك و ستراتىيە ھەمووى فەشىيە، ھېچى بە مەذدە خۆشە ئابىت كە بېرىۋە بەرى بانكى ھەلەبجە مەذدەي داۋىنەتى بانكەكەي پەرە لە
پارە. كەچى ژمارەدىنارەكانى نەنگەيشتە ژمارەدىنەنگەيشتە گىراوه كانى ئەو شارە خىرەنەدیوە.

ئەرى برا ئەتە ئىيە چىئەكەن ؟ ؟ ! ئىيە ئەزانى ئەمە بەزىنە ئېكەن بەسەرماناوش شەقارتەش ئەدەنە دەست دۇزمۇن ؟ ؟ ... كاكە، برا، خالق، مامە ئەمە كارى كەرە ئىيە.
چاوساغى بۇ دۇزمۇن مەكەن، جىاوازى ئىتىوان يابو و رىش كلەكەسە گە ئەبىت چىئەت ؟

ئەي ھەلەبجە، چونكە لە باوهشى پېسۇزى تۇدا لە دايىكبوومو هاتتمە دىنياوه، ئەبىت شىينەكەي من بۇ تو جىاوازىتتى. ھۆۋۆۋۆۋۆ گەپەكى تەكى ئەمەتام لەبىرم نەكىرىدۇويت،
من نەتەوەيىم و ھەموو كوردوستان دايىكى منە. بەلام ئەگەر هاتتمەوە، ناوجەي شارەزورىم نەدى، وائەزانىم ھەموو كوردوستان نەماوه، ئەگەر لەوېش ھەلەبجەم نەدى و
ئەزانىم ھەموو دىنيا نەماوه، لەھەلەبجەش گەپەكى تەكى و ئەو مالام نەدى كە تىيدا هاتتمە ژيانەوه، وا ئەزانىم ھەموو دىنيا كوردوستان و خۆيىشم نەماوم و كوتايى ژيانە.

خۆشەويىسىتى من بۇ خاڭ و نەتەوە كەم لەو ژورەرە سەرچاوهى گىرتووه، كە دايىك پېتى ووت: تو لەو ژورەردا لە دايىك بۇويت، ئەيىوت ئەوە مالى ئەحمدە مۇختار جافە و
خوارمانەوە، بىرە تاھىر بەگى جافە و ھەردووکىيان دوو شاعىرى گەورە كوردىبۇون. ھەلەبجە مەولەوي و گۇرانى گۇشكىركەدە، ھەلەبجە سەرچاوهى بويىزان و زمانى پاراوى
كىرىدىيە، ھەلەبجە گەنجىنەي كەلەپۇرۇرە سەننەتى كوردوستانە،... سلالو لە دىدارى، سلالو لە ھۆرەدى جافى و سىياچەمانە و كنაچەي ھەرامانى. سلالو لەو گەلە پېرۇزەي لە
شۇينەوارى ئاتەشكەدەكەي زەردەشتەوە ئەھات و زەھى ژورەكەنلىقى پى تەپاۋەدرا، ئەو گلەي بۆن و بەرامەي موغەكانى ئەھىتىنەيەوە ھەستمان بە بۇونى خۆمان ئەكەد و
نەۋادىمانى نىزىكە خىستەوە لېمان. ھەستمان بەو پەيوهندىيە بەتىنە دەكەد كە بەو گلە خاڭەكەي گەنلىكىن و ئاۋىتەي يەكتىبىوون.

سالى (1988) ھېتىچ روژى ماوه بۇ نەورۇز، چىاپ پېدەشتە كانى شارەزور پۇپەشمىنى رەنگاورەنگىيان بۇ جىخەنەي ھەلەبجە بۇوكى كوردوستان رازاندۇتەوە.... كاتژمير
يائىزەو بىسىت و پىنج چىركەيە..... هاتن وەچەكانى ئەھرىمەن هاتن ھەر وەك چۇن لە پېشدا بەشير قەسابكارى رۆلەكانى زەردەشتىان كەدو ئاڭگەكىيان
كۈرۈنەن ئەنلىقىن لە ئەنلىقىن.....

((ئاڭگان كۈن ھورمۇغان رىمان
وېشيان شارەدەوە گەورەي گەورەكان
گىشت كار ئارەب كەرنە خاپۇور
كىنای پالەيى ھەتا شارەزور
ئۇن كىنەكىيان بە دىل ھەۋىتىنا
مېرىد ئازا تلا و رووی خۇيىتا
ئاپىنا زەردەشت مانەوە بېكەس
بىزىكا نىكا زەردەشت وە ھىچ كەس))

ئەم جارەش بە حوشىرى بالدارەوە هاتن، لە جىاتى پۇپەشمىنى رەنگاورەنگ، پەتتۈرىكى خۆلەمېشيان دا بەسەر تەرمى ئەو بۇوكە نازدارەداو لە ناو تەپۇتۇزى گازى
كوشىنەدەل و سىيانىدا وەريانداو دواى دەپانزە چىركە ھەزارەها ھەناسە گىرا، ئەو ھەموو دەلەي سەرگەرمى بەهارى شارەزوربۇون لە لىدان خرا، ئەو ھەموو منالە
ئىسىك سووکانە وېژدان ئېيۇوت: نا نا ئابى بىرەن. مېرىزو ئېيۇوت: چۇنیان تۆماركەم، تەنانەت خواش شەپىش ئېيۇوت: من پەيم بە كارەساتى و انەنبردۇوە ئەو رۆلانەي
ئەمە يان ئەنجامدا لە وەچەي شەيتانىكەن لە ئاۋىستا ئىنجىيل و تەوراتا ناوابىان نەھاتووە. دەمن ئىيىستا يەخەي كېيگەم؟ بەرۇكى كى ئەنەكتىم؟ چ وېژدانىك بەھەزىنەم؟ ئىزدان
.. پەيامبەران، زەردەشت، مۇسا، ئاسمان، دار، بەرد... شەرتە تا ماوم ھەرھەموو كارەساتىيەكى وەچەي ئەو رۆلانەي لە سەرەنۋىلەك و گوفەكى كوردايەتىدا فېتىران،
نوپىكەمەوە بىخەمە ناو كۈلەكۈلەيەوە نەيەلم لە يادى ھىچ ئاپىرومەندىكا كالېتىۋە.

گیانی هه زاره‌ها خیرن دیوی هه لبجه به کوردايەتی درۆ نرخه کەی له دوزمن ناسه ندریتەوه ئەو گیانانه پاکی و راستی هەوینى تیاگگرتوون، چونه‌تە ناو سەنگەرى کوردايەتی راستەقینەوە.

ئەو سەنگەرە کام سەنگەرە يە ؟؟

ئەو سەنگەرە، ئەو سەنگەرە يە گەر هەردوو چاوم کویركەن، هەردوو گوئیشىم كەر و كاسكان، وەك باوهشى گەرمى دايكم بۇنى راستى لىۋە دېت و ئابو بۇنە ئەيناسمهوه.